

Raadsinformatiebrief

Zaaknummer: 155309

Openbaar

Verzonden aan de raad op:

11 MRT 2022

Onderwerp:

Raadsinformatiebrief Omgevingswet

Kennisnemen van:

De stand van zaken van de invoering van de Omgevingswet en de benodigde inspanningen en besluiten komend jaar.

Beste raadsleden,

Met deze brief informeren wij u over de invoering van de Omgevingswet, geven wij inzicht in hoe ver wij in Harlingen zijn en blikken wij vooruit op wat u dit jaar kunt verwachten. De nieuwe raad ontvangt uiterlijk eind mei een volgende informatiebrief met een meer gedetailleerde planning van wat nog gedaan én besloten moet worden voor en na de inwerkingtreding van de wet. Daarnaast willen wij nieuwe, maar ook huidige raadsleden, de gelegenheid geven zich door onze ambtenaren te laten informeren over de Omgevingswet.

De inwerkingtreding; wat kunnen wij verwachten?

Nieuwe datum inwerkingtreding wordt 1 januari 2023¹

Aan het bepalen van deze nieuwe datum is veel discussie voorafgegaan. Discussie tussen de minister, de bestuurlijke partners² en de softwareleveranciers over de vraag of 'de nieuwe systemen' wel voldoende klaar zijn om mee te oefenen. Een goed functionerend DSO (digitaal stelsel omgevingswet) is namelijk cruciaal voor de uitvoering van de wet en goede dienstverlening. Met deze nieuwe datum verwacht de minister dat de wet 'verantwoord kan worden ingevoerd'.

Geen eindpunt maar een startmoment van verder oefenen en ontwikkelen

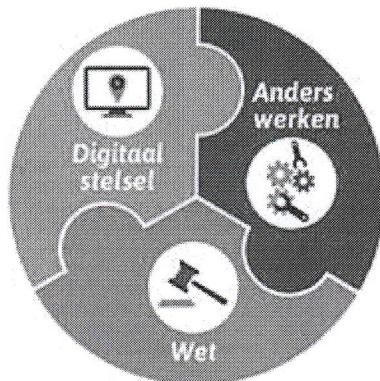
Werd de datum van inwerkingtreding voorheen gezien als een eindpunt van een periode van oefenen en ontwikkelen, wordt nu steeds meer door het rijk benadrukt dat het juist een startmoment is. Vanaf dan wordt de wet in de praktijk toegepast en is er, volgens de minister, 'nog veel werk aan de winkel en kunnen onvolkomenheden niet worden uitgesloten'.

¹ Minister De Jonge voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening heeft het ontwerp-Koninklijk Besluit (KB) om de Omgevingswet in werking te laten treden per 1 januari 2023 aangeboden aan de Eerste en Tweede Kamer.

² Vereniging Nederlandse Gemeenten, Interprovinciaal Overleg en de Unie van Waterschappen

Totaalbeeld van het project Omgevingswet

Om de wet in te voeren moeten wij veranderingen doorvoeren op drie vlakken zoals hieronder staat afgebeeld. In juni 2020 heeft u hier uitgangspunten voor bepaald.

In het project hebben we te maken gehad met lastige omstandigheden zoals de onzekerheid over de inwerkingtreding van wet, de Corona-maatregelen, de moeizame ontwikkeling van het digitaal stelsel en de onduidelijkheid over wát we als gemeente nu precies moeten regelen en in de vingers moeten hebben voor de inwerkingtreding. Desondanks is het, met de relatief kleine (project)organisatie, gelukt om op cruciale onderdelen stappen te zetten. Hierover later meer.

Duidelijk is dat wij, ook na 1 januari aanstaande, in lijn met wat de minister aangeeft, nog volop bezig zullen zijn met invoeren en verbeteren. We zijn bezig, met de kennis van nu, op een rij te zetten wat we nog voor de inwerkingtreding moeten regelen, wat we erna willen oppakken, hoe we dat gaan doen en welke middelen we daarvoor nodig hebben.

Waar staan wij met de invoering van de verschillende onderdelen?

De Wettelijke instrumenten

Het strategisch kader; de omgevingsvisie

Voor de Omgevingsvisie is eerst een analyse gemaakt van het huidige beleid voor de fysieke leefomgeving. Vorig jaar hebben wij deze op hoofdlijnen met u gedeeld en de aanpak van de inwonerp participatie voor de visie besproken.

Vervolgens zijn inwoners van de gemeente gevraagd, via een enquête, ons te laten weten wat zij, vooruitblikkend op de toekomst, belangrijk vinden in de fysieke leefomgeving. Op 8 maart 2022 is daarover verder gepraat met de respondenten die hebben aangegeven ook verder in het proces mee te willen denken. Overigens was de response op de enquête hoog met meer dan 700 respondenten. De opbrengsten en inzichten uit de participatie worden gedeeld met de nieuwe raad. Exact wanneer en in welke vorm, komt in de volgende raadsinformatiebrief aan de orde.

Het juridisch kader; het omgevingsplan

De juridische kaders waar we aan toetsen bij initiatieven en aanvragen leggen we vast in het omgevingsplan. Zoals u in 2020 heeft bepaald, werken we stapsgewijs aan het maken van een omgevingsplan via deelgebieden. In september vorig jaar zijn de uitgangspunten bepaald voor het eerste omgevingsplan voor de gebieden Koningsbuurt en Oostpoort. Op dit moment vindt de uitwerking plaats. We zullen de resultaten na de zomer met u bespreken in een informatieve raadscommissievergadering. Vaststelling van het eerste omgevingsplan zal volgend jaar plaatsvinden.

Het digitaal stelsel omgevingswet

Het Omgevingsloket

De meeste van onze inwoners en ondernemers zullen voor het eerst, in praktische zin, met de Omgevingswet in aanraking komen als zij, na de inwerkingtreding, inloggen in het landelijke Omgevingsloket. Dit is een belangrijk onderdeel van het DSO. Daar kunnen zij bijvoorbeeld checken of ze een vergunning nodig hebben voor een aanpassing van de woning en een eventuele vergunning aanvragen.

Wij hebben recent in de proefomgeving van het Omgevingsloket kunnen zien dat er nog veel verbeterd kan worden ten aanzien van de gebruikersvriendelijkheid, de begrijpelijkheid en achtergrondinformatie. De gemeente kan dit voor een deel zelf beïnvloeden door eigen informatie en vragenbomen toe³ te voegen. Echter, dit is een behoorlijk arbeidsintensief⁴ proces dat nog veel tijd en inzet vraagt. Zoals wij het nu inschatten denken wij dat gebruikers regelmatig hulp of uitleg nodig hebben en daarvoor contact zoeken met de gemeente of de website van de gemeente raadplegen. Dit betekent dat we moeten investeren in communicatie en zorgen dat er voldoende kennis en capaciteit beschikbaar is in onze 'eerste lijn'.

Anders Werken

Kortere beslistermijn voor complexere vergunningaanvragen

Onder de Omgevingswet zullen ook ingewikkelder vergunningaanvragen binnen 8 weken moeten worden afgehandeld. Om dit voor elkaar te krijgen passen we onze werkprocessen op een aantal onderdelen aan. We gaan tijdig in overleg met de aanvrager⁵, maken heldere afspraken met ketenpartners en maken gebruik van de mogelijkheden van het DSO en de nieuwe software om goed grip te houden op de afhandeling.

Zoals het nu lijkt kunnen we in de loop van het tweede kwartaal starten met oefenen met de nieuwe processen voor vergunningverlening, toezicht en handhaving in de nieuwe digitale omgeving. Ook verwachten we in die periode te kunnen starten met het testen van de

³ In het nieuwe stelsel worden dit de zogenaamde 'toepasbare regels' genoemd. Dit zijn juridische regels in begrijpelijke taal.

⁴ Voor het maken van een toepasbare regel is een breed scala aan expertise nodig; van ICT, juridische kennis tot communicatie.

⁵ Dit kan een overleg zijn met de aanvrager maar ook een overleg met ketenpartners erbij zoals Wetterskip of Fumo. Overleg kan plaatsvinden voorafgaand aan een eventuele vergunningaanvraag dus als het nog een initiatief is.

eerste vragenbomen maar zullen we tegelijkertijd bezig zijn met het ontwikkelen van de volgende vragenbomen.

Raadsbesluiten

In de loop van dit jaar zal de raad nog een aantal besluiten moeten nemen over haar eigen werkwijze voordat de wet in werking treedt. Het gaat dan, onder andere, om de rol die u wilt vervullen bij initiatieven en aanvragen die afwijken van het omgevingsplan (bindend adviesrecht) én hoe u in die situaties om wilt gaan met participatie door initiatiefnemers. Wat dit inhoudt zullen we toelichten in de informatieve raadscommissievergadering waar het omgevingsplan aan de orde komt.

Als laatste zal er dit jaar ook een besluit genomen moeten worden over de invulling van de advisering over ruimtelijke kwaliteit (in vervolg op het raadsvoorstel dat u hierover in december van het vorig jaar ontving) en over de legesverordening onder de Omgevingswet.

Hebben we voldoende mensen en middelen?

Voor een relatief kleine organisatie als de onze vraagt de invoering van dit nieuwe stelsel om het bepalen van realistische ambities, stellen van duidelijke prioriteiten, inzetten op samenwerking met andere gemeenten⁶ en inhuur van externe expertise en aanvullende capaciteit. Over de externe inhuur gesproken; dit is onder andere nodig voor het versterken van de 'eerste lijn' zoals beschreven bij het onderdeel Omgevingsloket, voor het realiseren van complexe en/of arbeidsintensieve onderdelen zoals het maken omgevingsplannen, toepasbare regels en het ontwikkelen van een omgevingsvisie.

We beschikken voor dit jaar nog over voldoende incidenteel krediet maar als we vooruitkijken naar wat de komende jaren nog nodig is voor de invoering zal dit niet volstaan. Wij zullen dit voorleggen aan de raad bij de beleidswensen voor de komende begroting.

Met vriendelijke groet,

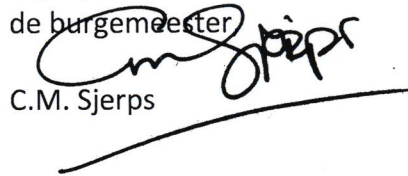
Burgemeester en wethouders van Harlingen,

de secretaris,

S.C. van Gent

de burgemeester

C.M. Sjerps

⁶ We werken samen met gemeente Waadhoeke op het gebied van kennisontwikkeling voor VTH taken, met Vlieland en Terschelling aan de legesverordening en met alle bovengenoemde gemeenten trekken we samen op in het organiseren van workshops (met de VNG) over de manier waarop we de processen voor afhandeling van initiatieven en aanvragen moeten inrichten.